

наприкінці 2011 року. Тому, головною задачею щодо підвищення рівня інвестиційної привабливості, крім тих, що стосуються безпосередньо об'єкту інвестування, постає формування стабільної довгострокової державної політики у сфері іноземного інвестування. Саме стабільності прагнуть іноземні інвестори. Таким чином, інвестиційна привабливість підприємства у сучасних умовах господарювання, виступає індикатором низки характеристик підприємства, що являють собою набір об'єктивних та суб'єктивних характеристик, необхідних для задоволення інтересів всіх учасників інвестиційного процесу і дозволяє охарактеризувати його перспективність, з урахуванням сукупності впливу факторів, головними з яких є політична стабільність та прогнозованість економічного розвитку.

Інформаційні джерела:

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Обсяги прямих іноземних інвестицій в Україну за 2017 рік зросли на 4,3%. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://finpost.com.ua/news/7371>
3. Басов М.Г. Стратегічне фінансове управління реальними інвестиціями підприємств / М.Г. Басов // Часопис економічних реформ. – 2013. – № 4 (12). – С. 80–85.
4. Брюховецька Н.Ю., Хасанова О.В. Оцінка інвестиційної привабливості підприємства: визначення недоліків деяких існуючих методик/Н.Ю. Брюховецька, О.В.Хасанова// Економіка промисловості. – 2009. – № 44. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbv.gov.ua>.
5. Європейська Бізнес Асоціація [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://eba.com.ua/>

УДК 339.3

В.Л. Вороніна, канд. екон. наук (ПДАА, Полтава)

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТОРГІВЛІ В УКРАЇНІ

Нині в Україні спостерігається зниження рівня рентабельності діяльності підприємств, що означає збитковість багатьох торговельних підприємств. Це зумовлює необхідність дослідження теоретичних засад функціонування торгівлі в Україні та її впливу на темпи і пропорції

суспільного відтворення.

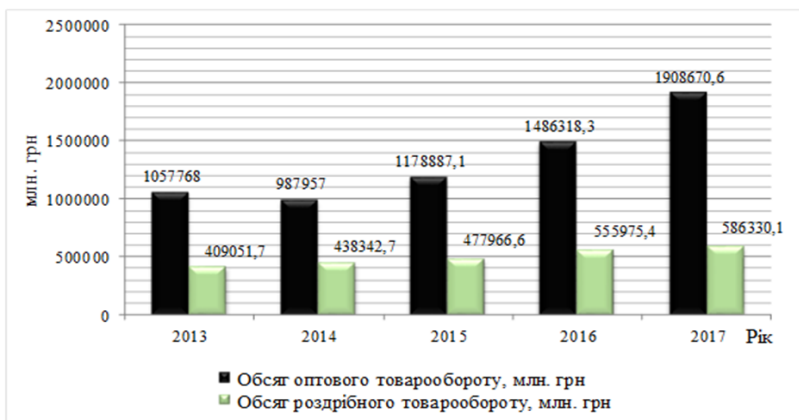
Проблеми дослідження функціонування торговельних підприємств в Україні перебувають у сфері наукових інтересів В. Апопія, С. Бабенка, П. Балабана, І. Бланка, П. Вахріна, Я. Гончарука, А. Мазаракі, В. Марцина, М. Овчарука, Н. Ушакової та інших. Однак, більшість науковців переважно вивчали окремі аспекти теми, такі як проблеми розвитку торговельної мережі, ефективність розміщення торговельних підприємств тощо. Аналіз опублікованих робіт, матеріалів наукових конференцій і дискусій, присвячених дослідженню цієї теми, показав, що вона має багато недосліджених теоретичних питань та невирішених практичних проблем. Вважаємо, що в сучасних економічних умовах є актуальним розгляд проблем діагностики фінансового стану торговельних підприємств.

Торговельна діяльність, як одна з найважливіших складових економіки України, від якої залежить якість життя людини, розвиток економіки та її конкурентоспроможність, сьогодні проходить динамічний трансформаційний етап посткризового розвитку.

У першу чергу варто акцентувати увагу на тому, що торгівля пройшла складний процес трансформації у ринкову економіку та зазнала значних витрат: кількісно зменшилася мережа торговельних підприємств, інфляція і гіперінфляція знецінила власні обігові кошти, а тривала збитковість підприємств галузі призвела до повної втрати власних обігових коштів у більшості торговельних підприємств України.

У процесі вдосконалення маркетингу, менеджменту й управління фінансами з часом вдалося змінити ситуацію на краще. Про це свідчить динаміка оптового та роздрібного товарообороту України за 2013-2017 рр. (рис. 1). Динаміка оптового товарообороту в Україні за 2013-2014 роки мала тенденцію до скорочення. Після 2014 року спостерігається позитивна динаміка товарообороту. Так, динаміка оптового товарообороту (у фактичних цінах) до відповідного періоду попереднього року склала у 2015 році 119,33%, у 2016 році – 126,08%, у 2017 році – 128,42%, відповідно у порівняних цінах динаміка складала у 2015 році – 87,8%, у 2016 році – 104,7%, а у 2017 році – 102,8%.

Динаміка роздрібного товарообороту має майже ідентичні тенденції змін. У 2014-2015 рр. динаміка мала негативну тенденцію. Так, показник обороту роздрібної торгівлі скоротився відповідно на 8,9% та 20,7%, показник роздрібного товарообороту підприємств роздрібної торгівлі (юридичних осіб) – на 10% та 11%. У 2016 та 2017 роках спостерігається наступна тенденція: оборот роздрібної торгівлі зменшився на 359974,9 млн. грн, при цьому роздрібний товарооборот підприємств роздрібної торгівлі (юридичних осіб), збільшився на 30354,7 млн. грн [1].

Рисунок 1 – Динаміка товарообороту торговельних підприємств в Україні за 2013-2017 рр. [1]

Слід відмітити, що вагомий внесок у зростання фактичного роздрібного обігу в останні роки аналізованого періоду створено за рахунок екстенсивного фактору, а саме стрімкого зростання цін на споживчі товари (індекс споживчих цін у грудні 2015 року склав 100,7%, у грудні 2016 року – 100,9%, у грудні 2017 року – 101,0% [1]). Загалом, за 2013-2017 роки оптовий товарооборот у діючих цінах зріс на 850902,6 млн. грн. Зростання роздрібного товарообороту становило за цей період 177278,4 млн. грн, або 43,3%. Динаміка збільшення загального обсягу товарообороту підприємств торгівлі у 2013-2017 роках є позитивним фактором розвитку економічних процесів країни.

Відзначимо, що 2016-2017 рр. ознаменувалися для України перманентною нестабільністю політичної ситуації, а також продовженням військових дій на Сході країни. Результатом економічної кризи, яка певною мірою охопила всі регіони України, стала дестабілізація роботи місцевих підприємств, адміністративних установ та інфраструктурних об'єктів.

Зроблене дослідження дозволяє зробити висновок, що проблеми у торгівлі, перш за все лежать у площині того, що розвиток торгівлі в Україні проходить хаотично, без належного державного регулювання, супроводжуючись суттєвими деформаціями, розбалансованістю, протиріччями. Природно, що це позначилось на динаміці розвитку ринку торгівлі України.

Проблема грамотного і ефективного управління прибутком підприємств є актуальним питанням для економіки України в сучасних умовах.

Важливим напрямом подальшого ефективного розвитку торгівлі є: необхідність залучення та підтримки галузевої науки, створення науково-дослідних інститутів, фінансування та замовлення наукових розробок актуальних тем (не тільки державними органами управління, але й торговими мережами), а також надання можливості проводити дослідження на їхніх підприємствах, отримувати потрібну інформацію, допомагати ВНЗ проводити практичну підготовку студентів – майбутніх працівників галузі.

Інформаційні джерела:

1. Державна служба статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

УДК 364

Ю.О. Гернего, канд. екон. наук (*КНЕУ ім. В. Гетьмана, Київ*)

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ ЗБАЛАНСОВАНОГО РОЗВИТУ: ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Сучасне суспільство є достатньо динамічним, що визначає потребу гнучко реагувати на соціально-економічні зміни, систематично розвивати інструментарій пристосування держави та суб'єктів господарювання до існуючих соціально-економічних трансформацій. Зокрема, поряд із економічними процесами особливого значення набувають процеси соціального та політичного розвитку, еволюція людського капіталу, посилення численних екологічних рухів. Це зумовлює підвищення уваги дослідників до актуальних питань

В контексті дослідження збалансованості не випадковим є також вибір терміну «розвиток», а не «зростання» або «прогрес». Адже, насамперед, «зростання» асоціюється із власне «економічним зростанням», яке пов'язане із індикатором національного доходу на душу населення, переходом із нижчого на якісно-вищий рівень [1].

Натомість, «розвиток» є дещо ширшим, адже передбачає охоплення різноманітних аспектів процесу змін, зокрема, поряд із рівнем життя, значна увага приділяється рівню здоров'я та освіти, якості роботи та соціальній стабільності, змінам параметрів навколишнього середовища.